

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter

**En kartläggning av den sociala pelarens innehåll och
väntade roll i nästa programperiod 2021-2027**

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Ämnesval	3
1.2 Syfte och frågeställningar	3
1.3 Disposition	4
2. Vad är den sociala pelaren?	4
2.1 Introduktion till den sociala pelaren.....	4
2.2 Framväxt.....	5
2.3 Innehåll.....	7
2.3.1 Lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden	7
2.3.2 Rättvisa arbetsvillkor	8
2.3.3 Social trygghet och social integration	9
2.4 Konkreta åtaganden för att förverkliga den sociala pelaren	11
2.4.1 En europeisk arbetsmyndighet.....	11
2.4.2 Rådsrekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare	12
2.4.3 Initiativ för bättre balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och förslag till nytt direktiv	13
2.4.4 Förslag till direktiv om tydligare och förutsägbara arbetsvillkor	14
3. Sveriges, de svenska EU-parlamentarikernas och SKL:s position	14
3.1 Sveriges position.....	14
3.2 De svenska EU-parlamentarikernas position	15
3.3 Sveriges Kommuner och Landstings position	16
4. Sociala pelarens roll i nästa programperiod	17
4.1 Den framtida sammanhållningspolitiken	17
4.2. Europeiska socialfonden plus	19
4.3 Investing in people.....	19
4.3.1 Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter	20
4.4 InvestEU.....	20
4.5 Stödprogrammet för strukturreformer	21
4.6 Koppling till den europeiska planeringsterminen och de landspecifika rekommendationerna.....	21
4.7 Den sociala resultattavlan.....	22
5. Slutsats.....	23

1. Inledning

1.1 Ämnesval

Den 17 november 2017 undertecknade EU-kommissionen, Europaparlamentet och Europeiska unionens råd (ministerrådet) den europeiska pelaren för sociala rättigheter (i fortsättningen kallad ”den sociala pelaren”) under det socialpolitiska toppmötet i Göteborg, där fokus låg på att diskutera hur EU kan verka för rättvisa jobb och tillväxt inom unionen.¹ EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker förklarade syftet med inrättandet av den sociala pelaren vid proklamationen:

Idag åtar vi oss att upprätthålla 20 principer och rättigheter. Det gäller rätten till en rättvis lön och till hälso- och sjukvård, livslångt lärande, bättre balans mellan arbete och privatliv, jämställdhet och minimiinkomst – med den europeiska pelaren för sociala rättigheter försvarar EU sina medborgares rättigheter i en föränderlig värld.²

I maj 2018 presenterade kommissionen sitt förslag till långtidsbudget 2021–2027, det vill säga bland annat hur EU:s fonder och program ska utformas och finansieras. Till grund för förslaget ligger de politiska prioriteringarna som EU:s ledare kom överens om i den så kallade ”Romförklaringen”, där de förband sig att bland annat verka för ett ”Socialt Europa” som bygger på den sociala pelarens principer som syftar till att stödja bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, jämlik hälso- och sjukvård samt social inkludering.³

1.2 Syfte och frågeställningar

Denna rapport syftar till att kartlägga inrättandet av den sociala pelaren gällande framväxt och innehåll, Sveriges, de svenska EU-parlamentarikernas samt SKL:s position gällande den sociala pelaren, samt dess väntade roll i nästa programperiod. Rapporten kommer att besvara följande frågeställningar:

¹ Europeiska kommissionen, Socialt toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt – faktablad. 2017.

² Europeiska kommissionen, Europeiska pelaren för sociala rättigheter. 2017.

³ Europeiska kommissionen, En EU-budget för framtiden: En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum. 2018; Europeiska kommissionen, En budget för framtiden: Regional Utveckling och Sammanhållning. 2018.

- Vad är den sociala pelaren?
- Hur ställer sig Sverige, de svenska EU-parlamentarikerna samt SKL till den sociala pelaren?
- Vilken roll förväntas den sociala pelaren ha i nästa programperiod?

1.3 Disposition

Rapportens första kapitel består av en inledning till den sociala pelaren samt rapportens syfte och frågeställningar. Vidare i rapportens andra kapitel redogörs det för vad den sociala pelaren är, hur den vuxit fram, vad den innehåller samt en redogörelse för de konkreta åtgärder som hittills gjorts för att förverkliga den. I det tredje kapitlet redogörs det för Sveriges, de svenska EU-parlamentarikernas samt SKL:s position i förhållande till den sociala pelaren. Det fjärde kapitlet handlar om den sociala pelarens förväntade roll i nästa programperiod och det femte och sista kapitlet innehåller rapportens slutsats.

2. Vad är den sociala pelaren?

2.1 Introduktion till den sociala pelaren

Juncker presenterade sin vision om en europeisk pelare för sociala rättigheter i sitt första tal om ”tillståndet i unionen” hösten 2015. Inrättandet av den sociala pelaren ses av kommissionen främst nödvändig på grund av det förändrade arbetslivet. Särskilt i behov av denna är medlemsländerna som ingår i eurozonen på grund av risken att de unga får uppleva en lägre levnadsstandard än föregående generation, men även länder som inte har Euron som valuta har rätten att delta, däribland Sverige.

Kommissionen har med hjälp av de övriga EU-institutionerna och medlemsstaterna, samt deras respektive arbetsmarknadsparter, civilsamhällen och allmänhet ständigt diskuterat den sociala pelarens innehåll sedan Juncker presenterade sin vision. Ett första utkast presenterades våren 2016 och i samband med detta startades ett samråd.⁴ Samrådet syftade till att göra en

⁴ Europeiska kommissionen, En EU-budget för framtiden: En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum. 2018; Europeiska kommissionen, En budget för framtiden: Regional Utveckling och Sammanhållning. 2018.

bedömning av redan existerande rättigheter, att reflektera kring hur bland annat teknologi och demografiska förändringar påverkar arbetslivet, kartlägga vilka behov som finns inom Eurozonen samt att hjälpa medlemsstater utanför Eurozonen att avgöra om de vill vara med eller inte.⁵ Totalt fick kommissionen in cirka 16 500 svar via internet och nästan 200 skriftliga svar.⁶

2.2 Framväxt

Den första mars 2017 presenterade EU-kommissionen en så kallad ”vitbok” där olika alternativ för EU:s framtid beskrevs. I vitboken diskuteras de utmaningar som EU står inför såsom globalisering, säkerhet, populism och en snabb teknikutveckling som förändrar arbetsmarknaden. Vitboken syftade till att fungera som ett diskussionsunderlag för diskussioner angående EU:s framtid.⁷ I förordet till vitboken skriver Juncker att Romförklaringen måste bli ett avstamp för ett nytt kapitel i EU:s historia. EU förlorar för första gången ett medlemsland i och med Brexit, samtidigt som gamla maktbalanser förändras och världen blir allt mer multipolär. Juncker påpekar också i förordet att vitboken ska underlätta för EU:s regeringar att komma överens om vilken riktning EU ska ta.⁸

Vidare i vitboken beskrivs de utmaningar EU står inför mer ingående. Särskilt nämns ekonomiska och samhällsliga förändringar, i synnerhet finanskrisen 2008, som fick stora konsekvenser för EU:s medlemsstater. EU:s ekonomi är dock stabil igen och arbetslösheten var vid tidpunkten då vitboken publicerades den lägsta sedan finanskrisen. Dock kvarstår stora regionala skillnader då vissa regioner kunnat återhämta sig snabbare än andra. Med andra ord kvarstår problem som är konsekvenser från finanskrisen, bland annat långtidsarbetslöshet och hög offentlig och privat skuldsättning.

Samtidigt står EU och dess regioner inför en omfattande demografisk förändring. Andelen äldre utgör nu en större del av befolkningen än tidigare, bland annat på grund av att vi lever längre. Den arbetsföra befolkning minskar,

⁵ Europeiska kommissionen, Employment, Social Affairs and Inclusion: online consultation. 2018.

⁶ Europeiska kommissionen, Europeiska pelaren för sociala rättigheter. 2017.

⁷ Europeiska kommissionen, Vitbok om EU:s framtid och vägen dit: Tankar och scenarier för EU-27. 2017.

⁸ Europeiska kommissionen, Vitbok om EU:s framtid: Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025. 2017.

vilket innebär att det blir viktigare att nyttja dennes fulla potential på ett bättre sätt. Idag finns en större rörlighet på arbetsmarknaden och den genomsnittliga arbetstagaren har under sin livstid cirka 10 olika jobb, jämfört med en generation sedan, då de flesta stannade på samma arbetsplats hela livet. Förändringen på arbetsmarknaden symboliseras inte bara av en ökad rörlighet, utan av uppkomsten av nya saker att arbeta med. Barn som föds idag kommer med stor sannolikhet att arbeta med uppgifter som ännu inte finns, en utveckling som till stor del drivs av en ökad teknikutveckling och automatisering. Kommissionen betonar att dessa möjligheter ska tas tillvara, men att EU också måste motverka de negativa effekterna när människor blir utan jobb. Därmed krävs stora investeringar i kompetens och att skapa nya förutsättningar för utbildning och livslångt lärande.⁹

Cirka två månader efter att vitboken om EU:s framtid presenterades publicerade kommissionen förslaget om en europeisk pelare för sociala rättigheter. I samband med detta lade kommissionen även fram ett diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension. I förordet konstateras att den europeiska integrationen har skapat en högre levnadsstandard i alla medlemsländer, men att utmaningen att få fördelarna som följer av öppna marknader och samhällen, innovation och teknikutveckling att gynna alla kvarstår. EU-kommissionen betonar att problemet måste adresseras då EU-medborgarnas förtroende för att EU kan skapa en rättvis framtid har skadats.¹⁰

Framväxten av den sociala pelaren måste också sättas i relation till Romförklaringen, där ledarna för EU:s 27 medlemsstater och Europeiska rådet, EU-parlamentet och EU-kommissionen bland annat förband sig att verka för ett socialt Europa. I förklaringen definieras ”Ett socialt Europa” på följande sätt:

Ett socialt Europa: en union som på grundval av en hållbar tillväxt främjar ekonomiska och sociala framsteg samt sammanhållning och konvergens, samtidigt som man upprätthåller den inre marknadens integritet: en union som tar hänsyn till skillnaderna i de nationella systemen och

⁹ Europeiska kommissionen, Vitbok om EU:s framtid: Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025. 2017.

¹⁰ Europeiska kommissionen, Diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension. 2017.

arbetsmarknadsparternas centrala roll; en union som främjar såväl jämställdhet mellan kvinnor och män som rättigheter och lika möjligheter för alla; en union som bekämpar arbetslöshet, diskriminering, social utestängning och fattigdom; en union där ungdomar får den bästa utbildningen och kan studera och få arbete över hela kontinenten; en union som bevarar vårt kulturarv och främjar kulturell mångfald.¹¹

2.3 Innehåll

Den sociala pelaren består av tre kapitel; lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor samt social trygghet och social integration. Totalt innefattar dessa tre kapitel 20 principer som ska fungera som riktlinjer för det framtida EU-samarbetet. I ingressen till den sociala pelaren förklaras det hur satsningen relaterar till fördraget om Europeiska Unionen (FEU) och fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt (FEUF) samt hur de kopplas till de utmaningar Europa står inför. Inrättandet av den sociala pelaren bör inte misstolkas som att EU precis har börjat prioritera sociala rättigheter. Att beakta grundläggande sociala rättigheter omnämns i FEUF artikel 151 och baseras på den europeiska sociala stadgan som undertecknades redan 1961 samt stadgan om arbetstagares rättigheter som undertecknades 1989. Den senare med syftet att bland annat förbättra levnadsvillkoren för arbetstagare i hela unionen, främja dialog mellan arbetsmarknadens partner och skapa en hög sysselsättning och motverka social utestängning.¹²

2.3.1 Lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden

I det första kapitlet, lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, finns ett särskilt fokus på att motverka social utestängning. Kapitlet innehåller skrivelser om livslångt lärande och rätten till att kunna tillskaffa sig de färdigheter som behövs för att kunna klara övergångar i arbetslivet. I kapitlet betonas även jämställdhet, att likabehandling och lika möjligheter måste säkerställas mellan kvinnor och män på alla områden, inte bara på arbetsmarknaden. Kapitlet innehåller även en skrivelse om att lika möjligheter för underrepresenterade grupper ska främjas gällande bland annat

¹¹ Europeiska kommissionen, Romförklaringen. 2017. s. 2.

¹² Europeiska kommissionen, 20 principer i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. 2017.

socialt skydd, anställning och utbildning. Lika möjligheter ska alltså gälla oberoende av kön, ras, etniskt ursprung, religion, ålder och sexuell läggning. Även aktiva arbetsmarknadsåtgärder betonas och EU-medborgarnas rätt att få hjälp vid sökande av arbete och utbildning. I och med förslaget bör alla EU-medborgare ha rätten att ta med sig intjänade socialförsäkrings- eller utbildningsrättigheter vid övergången till en annan anställning. I kapitlet fastslås också att unga människor har rätt till vidareutbildning i varierande form, inom fyra månader efter avslutad utbildning eller efter att ha blivit arbetslösa. Rätten för arbetslösa att få ett aktivt individanpassat stöd betonas också, samt att långtidsarbetslösa har rätt till en ingående individuell bedömning, max 18 månader efter att de har blivit arbetslösa.¹³

2.3.2 Rättvisa arbetsvillkor

Den sociala pelarens andra kapitel, rättvisa arbetsvillkor, är mer omfattande. Kapitlet innehåller skrivelser om trygg och anpassningsbar anställning, lön, information om anställningsvillkor och skydd i händelse av uppsägning, dialog mellan arbetsmarknadens partner och arbetstagarnas inflytande, balans mellan arbete och privatliv, en hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö samt dataskydd. Gällande en trygg och anpassningsbar anställning betonas rätten till likabehandling och att främja övergången till olika tillsvidareanställningar samt att otrygga anställningar ska förhindras genom förbud mot missbruk av atypiska anställningsformer. Arbetsgivare ska i överensstämmelse med lagstiftning och kollektivavtal ges den flexibilitet de behöver för att bättre kunna göra de förändringar som krävs vid ekonomiska förändringar. Även yrkesrörlighet för arbetstagare ska underlättas, och entreprenörskap och egenföretagande uppmuntras, så även innovativa arbetsformer som kan säkerställa goda arbetsvillkor.

Gällande lön slås det fast att arbetstagare har rätt till en lön som ligger i nivå med en värdig levnadsstandard. Lönesättning ska ske i enlighet med nationell praxis och med beaktande av arbetsmarknadens parter. Kapitlet innehåller också skrivelser om att en tillräcklig minimilön ska säkerställas, som arbetstagaren med familj kan leva på i relation till de ekonomiska och sociala

¹³ Europeiska kommissionen, 20 principer i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. 2017.

förhållanden som råder i medlemslandet de lever i. Även rätten för arbetstagare att få skriftlig information vid anställning om sina rättigheter och skyldigheter samt vid eventuell uppsägning. Arbetstagare har även rätt att få veta var de kan vända sig för en opartisk tvistelösning eller omprövning och lämplig kompensation i fall av uppsägning.

Gällande dialog mellan arbetsmarknadens partner och arbetstagares inflytande innehåller den sociala pelaren skrivelser om att arbetsmarknadsparterna ska, i enlighet med nationell praxis, höras vid genomförandet av den ekonomiska politiken, samt sysselsättnings- och socialpolitiken. Arbetsmarknadens partners oberoende ska respekteras och uppmuntras att sluta kollektivavtal i frågor som de finner relevanta. De ska också få stöd för att kunna främja den sociala dialogen.

Kapitlet om rättvisa arbetsvillkor innehåller också en skrivelse om balansen mellan arbete och privatliv. Föräldrar och personer med omsorgsansvar har rätt till lämplig ledighet, att kunna inneha flexibla arbetsformer samt ha tillgång till omsorgstjänster. Detta ska gälla lika för kvinnor och män, och det uppmuntras att ledighet för omsorg fördelas jämlikt mellan könen.

Slutligen innehåller kapitlet skrivelser om en hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö samt om dataskydd. Rätten till en hög skyddsnivå och säkerhet på arbetet betonas särskilt. Även rätten till en arbetsmiljö som passar yrkesverksamheten och tillåter anställda att förlänga sitt deltagande på arbetsmarknaden betonas, så även skyddet av personuppgifter kopplade till anställningen.¹⁴

2.3.3 Social trygghet och social integration

Den sociala pelarens sista kapitel innehåller skrivelser om barnomsorg och stöd för barn, socialt skydd, arbetslöshetsförmåner, minimiinkomst, åldersinkomst och ålderspension, hälso- och sjukvård, inkludering av personer med funktionsnedsättning, långvarig vård och omsorg, boende och stöd för hemlösa samt väsentliga tjänster.

¹⁴ Europeiska kommissionen, 20 principer i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. 2017.

Gällande barnomsorg och stöd för barn finns det skrivelser om att alla barn har rätt till förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet. Gällande socialt skydd så fastslås att arbetstagare, och egenföretagare med liknande villkor, har rätt till en lämplig social trygghet. Arbetslösa har även rätt till lämpligt aktivitetsstöd från offentliga arbetsförmedlingar och rätt till lämpliga arbetslöshetsförmåner under rimlig tid i relation till den arbetslöses tidigare avgiftsinbetalningar och nationella regler. Arbetslöshetsersättning får dock inte vara ett negativt incitament för en snabbt komma tillbaka i sysselsättning.

I tredje kapitlet fastslås även att alla som saknar tillräckliga resurser har rätt till passande minimiinkomstförmåner som ska säkerställa ett värdigt liv och reell tillgång till de varor och tjänster som behövs för att säkerställa detta. För arbetsföra individer bör minimiinkomstförmånen kombineras med incitament att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Skrivelserna om åldersinkomst och ålderspension är liknande. Pensionärer har rätt till en pension som motsvarar dennes avgiftsinbetalningar och som säkerställer att pensionärerna har en tillräcklig inkomst. Möjligheten att tillskaffa sig sådana pensionsrättigheter ska vara lika mellan kvinnor och män. Alla i hög ålder har även rätt till resurser så att de kan leva ett värdigt liv.

Gällande sjukvård innehåller kapitlet en skrivelse om att alla har rätt till förebyggande vård och medicinsk behandling av god kvalitet. Detta gäller även inom långvarig vård om omsorg, i synnerhet hemvård och lokalt förankrad vård. Personer med funktionsnedsättning har rätt till inkomststöd som säkerställer en värdig livskvalitet samt deltagandet i samhället och på arbetsmarknaden genom en arbetsmiljö som är anpassad till deras behov. Gällande boende och stöd för hemlösa innehåller den sociala pelaren skrivelser om att subventionerade bostäder och bostadsbidrag ska finnas för dem som är i behov av det. Utsatta människor har även rätt till lämplig hjälp och skydd mot att bli tvångsavhysade. För att främja social inkludering ska lämpligt boende och lämpliga tjänster erbjudas hemlösa.

Sist men inte minst innehåller det tredje kapitlet en skrivelse om väsentliga tjänster. Alla har rätt till väsentliga tjänster av god kvalitet, och med väsentliga tjänster avses vatten, sanitära anläggningar, energi, transporter,

finansiella tjänster och digitala kommunikationer. För dem som behöver stöd för att ta del av dessa ska stöd finnas.¹⁵

2.4 Konkreta åtaganden för att förverkliga den sociala pelaren

Den 13 mars 2018 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket för att leverera på de förbindelser som EU åtagit sig i och med inrättandet av den sociala pelaren. Lagstiftningspaketet, som går under namnet ”Paketet för social rättvisa” innehöll ett förslag om inrättandet av en europeisk arbetsmarknadsmyndighet samt ett förslag om en rådsrekommendation att förbättra tillgängligheten till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare.¹⁶

Kommissionen har även lagt fram två andra förslag som kopplas till den sociala pelaren. Den 26 april 2017 presenterade kommissionen ett nytt initiativ angående bättre balans mellan arbete och privatliv för föräldrar samt anhängvårdare december.¹⁷ I 2017 presenterade kommissionen ytterligare ett förslag till ett nytt direktiv för tydligare och mer förutsägbara arbetsvillkor.¹⁸

2.4.1 En europeisk arbetsmyndighet

Det första förslaget handlar om en europeisk arbetsmyndighet, som enligt kommissionen bör ses som ett nytt decentraliserat EU-organ. På tio år har antalet människor som arbetar i ett annat EU-land än det som de har medborgarskap i fördubblats och uppgick 2017 till 17 miljoner. Syftet med att inrätta en europeisk arbetsmyndighet är att hjälpa dessa medborgare, företag och nationella förvaltningar att på bästa sätt ta del av de möjligheter som den fria rörligheten innebär.

I kommissionens förslag preciserades tre mål för myndigheten. Huvudsyftet är att informera enskilda personer och företag om lediga jobb, utbildningsplatser och deltagande i rörlighetsprogram samt även upplysa enskilda personer och företag om de rättigheter och skyldigheter som gäller

¹⁵ Europeiska kommissionen, 20 principer i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. 2017.

¹⁶ Europaparlamentet, Legislative Train Schedule, Social Fairness Package. 2019.

¹⁷ Europeiska kommissionen, Factsheet: A new start to support work-life balance for parents and carers. 2018.

¹⁸ Europaparlamentet, Legislative train schedule: Refit revision of the written statement directive. 2018.

när man arbetar eller bedriver verksamhet i andra EU-länder. Den europeiska arbetsmyndigheten ska även stödja samarbetet mellan de nationella myndigheterna och hjälpa dessa att följa EU-lagstiftning, genom att verka för ett bättre informationsutbyte, utveckla deras kapacitet samt bistå vid inspektioner. Slutligen vill kommissionen att den europeiska arbetsmyndigheten ska hjälpa till vid medling vid gränsöverskridande tvister, exempelvis vid omstruktureringar av gränsöverskridande företag.¹⁹ Myndigheten planeras att startas upp under 2019 och vara i sitt fulla bruk 2023.²⁰

Förslaget om en ny europeisk arbetsmyndighet har kommit långt i lagstiftningsprocessen. Den 6 december röstade EU:s medlemsländer för att inrätta myndigheten.²¹ Den 20 november antog Europaparlamentets utskott för sysselsättning och sociala frågor (EMPL) rapporten angående inrättandet av en europeisk arbetsmyndighet. Den 11 december 2018 antog Europaparlamentet sin position och förhandlingar mellan kommissionen, ministerrådet och parlamentet pågår i detta nu.²²

2.4.2 Rådsrekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare

Kommissionens rådsrekommendation syftar till att uppmana EU:s medlemsländer att utforma och utveckla sina system för socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare. Rekommendationen innehåller tre uppmaningar, men även bestämmelser om hur de ska följas upp. Den första uppmaningen är att medlemsstaterna bör säkerställa att arbetstagare och egenföretagare formellt omfattas av arbetslöshetsförmåner, sjukdomsförmåner, föräldraledighet, invaliditetsförmåner, pension samt förmåner vid jobbrelaterade olycksfall och sjukdomar. Den andra uppmaningen är att medlemsländerna bör garantera att arbetstagare och egenföretagare omfattas av ett socialt skyddsnät, samt att detta bör vara av god kvalitet och kunna överföras vid byte av medlemsland och arbete. Den tredje

¹⁹ Europeiska kommissionen, Pressmeddelande: EU-kommission antar förslag om Europeiska arbetsmyndigheten och tillgång till socialt skydd. 2018.

²⁰ Europaparlamentet, Legislative Train Schedule, Social Fairness Package. 2019.

²¹ Europeiska unionens råd, Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council 06-07/12/2018. 2018.

²² Europaparlamentet, Legislative Train Schedule, Social Fairness Package, 2019.

och sista rekommendationen handlar om att medlemsstaterna bör garantera att alla, kostnadsfritt och på ett enkelt sätt, kan ta del av information gällande socialt skydd.²³

EU:s medlemsländer slöt den 6 december 2018 en överenskommelse angående förslaget. I och med detta förband de sig att utveckla nationella strategier för tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare inom ramen av 2 år.²⁴

2.4.3 Initiativ för bättre balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och förslag till nytt direktiv

Initiativet handlar om bättre balans mellan arbete och privatliv för föräldrar samt anhörigvårdare. Initiativet syftar till att på ett mer allomfattande sätt ta sig an problemet med kvinnors underrepresentation på arbetsmarknaden. Bland annat innehåller initiativet skrivelser om hur omsorg av barn och funktionshindrade bättre kan fördelas mellan kvinnor och män.

I samband med initiativet presenterade även kommissionen ett förslag till ett direktiv gällande detta. Direktivförslaget innehåller bland annat förslag om att den förälder som inte föder barnet ska få minst tio lediga dagar att ta ut i samband med födseln. Kommissionens förslag till direktiv innehåller också förslag om att båda föräldrarna ska ha minst fyra månaders föräldraledighet, som inte går att överföra till den andra föräldern. Även förslag om att förbättra anhörigvården finns med, bland annat att alla arbetstagare ska ha rätt till fem extra dagar ledigt för att ta hand om anhöriga som är sjuka eller väldigt beroende av hjälp från anhöriga. Föräldrar till barn upp till 12 år och personer med anhöriga som är väldigt beroende av anhörigvård bör även ha rätt att begära mer flexibla arbetsförhållanden gällande arbetstid och var arbetet sker ifrån.²⁵

Både ministerrådet och parlamentet antagit sina positioner och de är i skrivande stund i förhandlingar med varandra och kommissionen.²⁶

²³ Regeringskansliet, Faktapromemoria 2017/18: FPM68: Rådsrekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare. 2017.

²⁴ Europaparlamentet, Legislative train schedule: Access to social protection for all. 2018.

²⁵ Europeiska kommissionen, Factsheet: A new start to support work-life balance for parents and carers. 2018.

²⁶ Europaparlamentet, Briefing EU legislation in progress: A new directive on work life balance. 2018.

2.4.4 Förslag till direktiv om tydligare och förutsägbara arbetsvillkor

Förslaget syftar till att försäkra att arbetstagare får information om sina rättigheter och skyldigheter på arbetsplatsen. Förslaget skapar på så sätt en ny minimistandard för arbetstagares rättigheter, oavsett hur trygg anställningen är. Bland annat innebär förslaget att arbetstagare har rätt att i skrift få svar vid ansökan om byte till en tjänst som innebär en tryggare anställning. Även rätten till frivillig vidareutbildning utan att det påverkar lönen garanteras.

Den 21 juni 2018 antog medlemsstaterna sin position och likaså gjorde parlamentet den 15 november. Precis som föregående förslag förhandlas direktivet mellan kommissionen, rådet och parlamentet i detta nu.²⁷

3. Sveriges, de svenska EU-parlamentarikernas och SKL:s position

3.1 Sveriges position

Den tidigare svenska regeringen har varit positivt inställd till den sociala pelaren. Redan 2017 skrev dåvarande statsminister Stefan Löfven en debattartikel i Svenska Dagbladet, tillsammans med Jean-Claude Juncker, i vilken de påpekade att inrättandet av den sociala pelaren är ett viktigt steg mot ett mer socialt Europa.²⁸ Regeringens generella hållning har dock varit att genomförandet av den sociala pelaren inte ska innebära en ökning av EU:s budget. Regeringens hållning har även varit att sammanhållningspolitiken, där kommissionens förslag till nya Europeiska Socialfonden (ESF+) ingår, som har en tydlig koppling till den sociala pelaren, bör få betydligt minskade anslag. Detta diskuteras mer i avsnitt 4 nedan.²⁹

Under den förra mandatperioden har regeringen haft svårt att förankra sin politik i riksdagen. När riksdagen den 30 november 2018 beslutade om Sveriges ståndpunkt gällande inrättandet av den europeiska arbetsmyndigheten sade riksdagen nej till förslaget. Sverige röstade därför nej till förslaget om inrättandet av den europeiska arbetsmyndigheten i

²⁷ Europaparlamentet, Legislative train schedule: Refit revision of the written statement directive. 2018.

²⁸ Regeringskansliet, Viktigt steg mot mer socialt Europa. 2017.

²⁹ Regeringskansliet, Faktapromemoria 2017/18:FPM137: Förordning om Europeiska socialfonden plus (ESF+).2017.

ministerrådet den 6 december 2018. Förslaget gick dock igenom ändå, då det enbart var Sverige och Ungern som röstade emot.³⁰ Från svenskt håll ansågs förslaget strida mot subsidiaritetsprincipen, då inrättandet av en europeisk arbetsmyndighet ses som ett ingrepp i den svenska arbetsmarknadsmodellen.³¹

Riksdagen har även prövat om kommissionens förslag till direktivet om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor strider mot subsidiaritetsprincipen och funnit att så är fallet. Motiveringen lyder:

Riksdagen menar att det är centralt att medlemsstaternas befogenheter på det arbetsrättsliga området värnas i EU-arbetet. Det har varit en grundbult i det svenska förhållningssättet till EU ända sedan vi gick med i unionen. Utgångspunkten måste således även i fortsättningen vara att frågor inom det arbetsrättsliga området som saknar en tydlig gränsöverskridande dimension i första hand bör hanteras på nationell nivå.³²

3.2 De svenska EU-parlamentarikernas position

I början av 2017 skedde två omröstningar i Europaparlamentet angående att lyfta de socialpolitiska frågorna till EU-nivå. Ett förslag handlade om att skriva in ett socialt protokoll i EU-fördraget. Förslaget stöddes av samtliga svenska EU-parlamentariker från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Feministiskt Initiativ och Miljöpartiet. De svenska EU-parlamentarikerna från Centerpartiet, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna samt Liberalerna röstade emot. Även de moderata ledamöterna var emot förslaget.

När EU-parlamentarikerna röstade om hela texten om en social pelare såg det dock lite annorlunda ut. Precis som vid föregående förslag röstade alla svenska socialdemokratiska parlamentariker för förslaget, precis som Vänsterpartiets och Feministiskt Initiativs parlamentariker. Samtliga EU-parlamentariker från Liberalerna och Miljöpartiet la ner sina röster medan Centerpartiet, Kristdemokraterna och Moderaterna röstade mot förslaget.³³

³⁰ Europaportalen, Sverige och Ungern gick emot arbetsmarknadsbyrå. 2018.

³¹ Arbetsmarknadsutskottet, Arbetsmarknadsutskottets utlåtande 2017/18:AU11: Subsidiaritetspövning av kommissionens direktivförslag om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska Unionen. 2017.

³² Arbetsmarknadsutskottet, Arbetsmarknadsutskottets utlåtande 2017/18:AU11: Subsidiaritetspövning av kommissionens direktivförslag om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska Unionen. 2017. s. 12.

³³ Europaportalen, Öväntat politiskt stöd för socialt protokoll i EU. 2017.

Under hösten 2018 har den sociala pelaren debatterats i olika svenska dags- och kvällstidningar av olika europaparlamentariker. Bland annat har Gunnar Hökmark (M) och Christoffer Fjellner (M), som är negativt inställda till den sociala pelaren, varit aktiva debattörer i frågan.³⁴ Från socialdemokratiskt håll är det främst Marita Ulvskog (S) som varit aktiv i frågan och velat ta debatten med Hökmark.³⁵ Även Malin Björk (V) har varit en flitig skribent av debattartiklar i media.³⁶

3.3 Sveriges Kommuner och Landstings position

Som tidigare nämnt innehåller den sociala pelaren skrivelser om bland annat utbildning, arbetsmarknad och hälso- och sjukvård. I Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) senaste upplaga av skriften ”På gång inom EU” uttrycker de en positiv inställning till den sociala pelaren och påpekar betydelsen av ägarskap från medlemsstaterna samt respektive regionala- och lokala nivåer:

SKL anser att de sociala utmaningarna är framtidsfrågor för EU-samarbetet. EU bör sätta en tydlig agenda för de sociala insatserna och medlemsstaterna har mycket att lära av varandra. SKL stödjer gemensamma europeiska målsättningar, riktlinjer och erfarenhetsutbyten inom det social- och sysselsättningspolitiska området. SKL välkomnar också den sociala resultattavla som kommissionen har presenterat. Det är dock medlemsstaterna och de lokala och regionala nivåerna som måste äga besluten om hur de gemensamma målen ska nås.³⁷

SKL kom redan 2016 med ett yttrande angående kommissionens utkast till den sociala pelaren, där de välkomnar inrättandet av en social pelare och ställer sig i det stora hela positivt till att kommissionen väljer att lyfta frågor gällande socialpolitik högre upp på den politiska dagordningen. I yttrandet går det även att läsa varför SKL anser att det nationella, regionala och lokala ägarskapet är viktigt:

För att en europeisk pelare för sociala rättigheter ska bli framgångsrik krävs nationellt ägarskap och politisk vilja från medlemsstaterna. SKL vill i sammanhanget poängtera att många av de frågor som lyfts i utkastet till en pelare för sociala rättigheter är frågor där befogenheten i Sverige, och i många

³⁴ Hökmark, Löfvens misstag hotar den svenska välfärden, Expressen Debatt. 2018; Fjellner, M: Den sociala pelaren bär bort den svenska modellen, Dagensarena Debatt. 2018.

³⁵ Ulvskog, Nej Sverige säljer inte ut sitt självbestämmande, Expressen Debatt. 2018.

³⁶ Björk, Högern skräms av de sociala frågorna, ETC Debatt. 2018.

³⁷ Sveriges kommuner och Landsting (SKL), På gång inom EU våren 2019, s. 22.

andra medlemsstater, ligger på lokal och regional nivå. Kommunernas, landstingens och regionernas roll som arbetsgivare samt utförare och beställare av välfärdstjänster är avgörande för den sociala sammanhållningen och sysselsättningen i Europa. Ett starkt deltagande från kommuner, landsting och regioner, liksom av arbetsmarknadens parter på nationell nivå, i både framtagandet och genomförandet av en europeisk pelare för sociala rättigheter är därför nödvändig för att pelaren ska få reell effekt.³⁸

SKL poängterar även att det är viktigt med dialog och samverkan för att bygga ett socialt Europa. Därför måste arbetsmarknadens parter roll i framtagandet av ett arbetsrättsligt regelverk värnas om och deras autonomi garanteras. I yttrandet skriver SKL även att de värnar om den svenska arbetsmarknadsmodellen, där arbetsmarknadens parter ansvarar för lönebildningen. SKL efterfrågade även en tydligare koppling till Agenda 2030 för att kunna uppnå synergieffekter, en tydligare jämställdhetsprofil, mer diskussion angående nyanländas etablering i relation till den sociala pelaren samt ett mer genomgående folkhälsoperspektiv när de svarade på samrådet gällande kommissionens förslag till en social pelare.³⁹

4. Sociala pelarens roll i nästa programperiod

4.1 Den framtida sammanhållningspolitiken

Den 2 maj 2018 presenterade kommissionen sitt förslag till EU:s långtidsbudget 2021–2027. Till grund för förslaget ligger de politiska prioriteringarna som EU:s ledare kom överens om i Romförklaringen, där de som tidigare nämnt i avsnitt 2.2, förband sig till att verka för ett ”Socialt Europa”.⁴⁰ En av de fem investeringsprioriteringarna i kommissionens förslag till långtidsbudget 2021–2027 handlar just om att skapa ett mer socialt EU, som verkar för bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, social inkludering och jämlik hälso- och sjukvård.⁴¹ Kommissionen föreslår även att kopplingen

³⁸ Sveriges kommuner och Landsting (SKL), Yttrande över EU-kommissionens initiativ till En europeisk pelare för sociala rättigheter. 2016, s. 1.

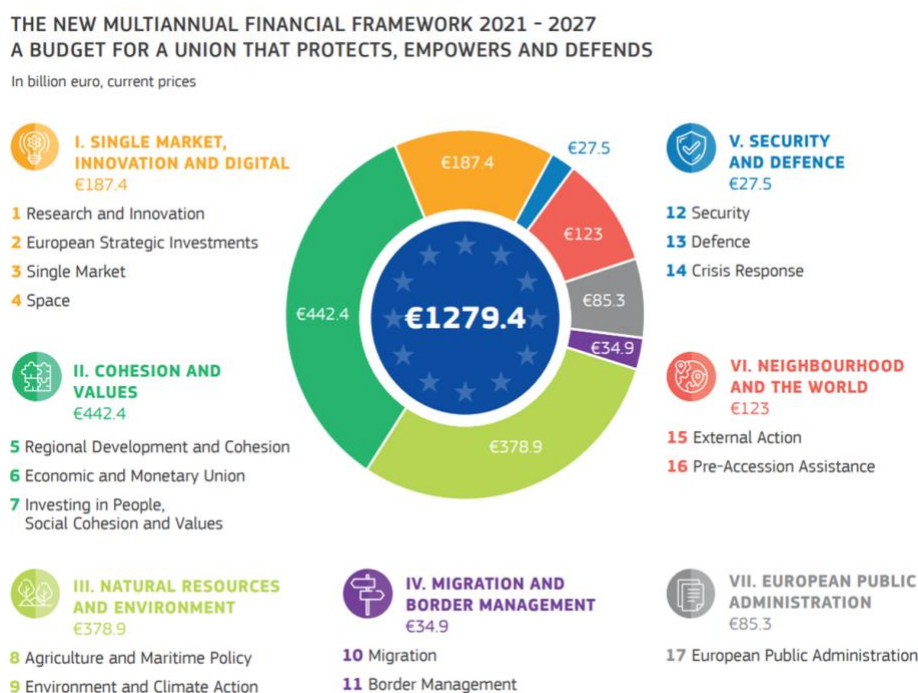
³⁹ Sveriges kommuner och Landsting (SKL), Yttrande över EU-kommissionens initiativ till En europeisk pelare för sociala rättigheter. 2016, s. 1.

⁴⁰ Europeiska kommissionen, En EU-budget för framtiden: En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum. 2018.

⁴¹ Europeiska kommissionen, En budget för framtiden: Regional Utveckling och Sammanhållning. 2018.

mellan EU:s långtidsbudget och den europeiska planeringsterminen ska stärkas, för att bättre kunna samordna den ekonomiska politiken.⁴²

I kommissionens förslag till långtidsbudget 2021–2027 avser kommissionen att lägga totalt 442,2 miljarder euro på ”sammanhållning och värderingar”. Under denna budgetpost återfinns både stödet till regional utveckling och sammanhållning, d.v.s. sammanhållningspolitiken, samt investeringar i människor, social sammanhållning och värderingar. En översikt över fördelningen mellan de olika budgetposterna återfinns i bilden nedan.

Kommissionen föreslår att sammanhållningspolitiken ska moderniseras och stärkas, genom mer samverkan mellan EU:s fonder och program. Sammanhållningspolitiken ska även fortsatt främja ett gott investeringsklimat som kan stärka näringslivet samt stödja regionerna i syfte att minska de ekonomiska, sociala och territoriella skillnaderna inom EU.

Genom sammahållningspolitiken, och då i synnerhet Europeiska Socialfonden+, tillsammans med fonderna , InvestEU, Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF) och Stödprogrammet för

⁴² Europeiska kommissionen, En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum: Flerårig budgetram 2021-2027. 2018.

strukture reformer avser kommissionen att investera i Europas medborgare genom utökade möjligheter att utveckla sin kompetens och på så sätt implementera den sociala pelaren.⁴³

4.2. Europeiska socialfonden plus

Kommissionen föreslår att den Europeiska socialfonden (ESF+) ska förstärkas och omstruktureras. Sammanlagt avser kommissionen att ESF+ ska ges anslag på cirka 100 miljarder euro mellan 2021–2027, vilket motsvarar strax över en fjärdedel av hela anslaget för sammanhållningspolitiken. ESF+ ska syfta till att ge stöd till ungdomars sysselsättning, kompetensutveckling, social inkludering och även minska fattigdomen.⁴⁴ För att koncentrera resurserna föreslår kommissionen att slå ihop ett antal program och fonder till ett instrument. Det handlar om den Europeiska socialfonden (ESF), Fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt (FEAD), sysselsättningsinitiativet för unga, programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI) samt det tredje hälsoprogrammet för unionens åtgärder på hälsoområdet (hälsoprogrammet). Alla dessa fonder slås ihop till den Europeiska socialfonden plus (ESF+).

ESF+ har en tydlig koppling till den sociala pelaren. I kommissionen förslag ingår att projekt som finansieras av ESF+ måste ha anknytning till de utmaningar som EU står inför som pekats ut i den sociala pelaren. Det föreslås även att medlemsstater med hög arbetslöshet bland unga måste lägga 10 procent av sina ESF+ medel till program eller projekt som syftar till att åtgärda detta.

Minst 25 procent av medlen i ESF+ föreslås även gå till att främja social inkludering och stödja de som har det allra sämst ställt i samhället.⁴⁵

4.3 Investing in people

En annan prioritering i kommissionens förslag till långtidsbudget 2021–2027 med koppling till den sociala pelaren är kommissionens satsning på att stärka

⁴³ Europeiska kommissionen, EU budget for the future: Factsheet - Investing in people. 2018.

⁴⁴ Europeiska kommissionen, EU budget for the future: Factsheet - Investing in people. 2018.

⁴⁵ Europeiska kommissionen, EU budget for the future: Factsheet - European social fund plus & European globalisation adjustment fund. 2018.

människors kompetens och kunskaper kallad ”Investing in people”. Under rubriken ”Investing in people” samlas ett antal sektorsprogram och fonder, bland annat Erasmus+, Europeiska Solidaritetskåren, Kreativa Europa och Europeiska fonden för justeringar av globaliseringseffekter.

I och med satsningen för att stärka människors kompetenser och kunskap i förslaget vill kommissionen mer än fördubbla medlen till Erasmus+ för att fler ska kunna bättra på sin kompetens via studier eller praktik i andra EU-länder. Europeiska solidaritetskåren ska även främja möjligheter för unga att volontärarbeta i EU.⁴⁶

4.3.1 Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter

Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter EGF stärks i nästa programperiod. Fonden syftar till att förbättra kompetensen och hos personer som blir arbetslösa på grund av förändringar som kan inträffa i en globaliserad ekonomi, exempelvis vid finanskriser. Fonden stärks genom att medlemsstaterna kan ansöka om finansiering av fler anledningar än tidigare, till följd av automatisering, digitalisering samt övergången till en koldioxidsnål ekonomi. Antalet personer som medlemsstaten söker finansiering för minskar från 500 till 250. Totalt föreslås fonden få 1,6 miljarder euro i kommissionens förslag.⁴⁷

4.4 InvestEU

Programmet InvestEU är också ett medel för att implementera den sociala pelaren. InvestEU är programmet som syftar till att koncentrera alla EU:s finansieringsinstrument för att främja investeringar, jobbskapande och innovation. Genom att göra offentliga investeringar avser kommissionen att öka de privata investeringarna. Kommissionen uppskattar att detta program kommer generera cirka 650 miljarder Euro i ytterligare investeringar. Förslaget innebär offentliga investeringar i hållbar infrastruktur, forskning

⁴⁶ Europeiska kommissionen, EU budget for the future: Factsheet - Investing in people. 2018.

⁴⁷ Europeiska kommissionen, EU budget for the future: Factsheet - European social fund plus & European globalisation adjustment fund. 2018.

innovation och digitalisering, små- och medelstora företag samt sociala investeringar och kompetens.⁴⁸

4.5 Stödprogrammet för strukturreformer

Stödprogrammet för strukturreformer kopplas också till den sociala pelaren, då den är ett sätt att fördjupa den ekonomiska och monetära unionen. Totalt föreslår kommissionen att 25 miljarder euro ska läggas på detta program. Främst handlar det om att utveckla verktyg för att stödja implementering av reformer som är kopplade till den europeiska planeringsterminen och de landspecifika rekommendationerna.⁴⁹

4.6 Koppling till den europeiska planeringsterminen och de landspecifika rekommendationerna

I kommissionens förslag till långtidsbudget för perioden 2021–2027 föreslås sammanhållningspolitiken, där som tidigare nämnt ESF+ ingår, få en tydligare koppling till den europeiska planeringsterminen.⁵⁰

Den europeiska planeringsterminen förklaras enklast som ”en cykel för samordning av den ekonomiska politiken och finanspolitiken inom EU”.⁵¹ Under denna, som är årets första sex månader, anpassar EU:s medlemsstater sin nationella budgetpolitik samt sin ekonomiska politik till EU:s regler och målsättningar, bland annat genom strukturreformer för sysselsättning och tillväxt kopplade till Europa 2020-strategin samt att verka mot för stora makroekonomiska obalanser.⁵²

Inom den europeiska planeringsterminen antas de landspecifika rekommendationerna.⁵³ Dessa är specifika råd från EU-kommissionen till varje medlemsland angående hur de kan stimulera tillväxt och jobbskapande i kombination med att ha ordning och reda i de offentliga finanserna under

⁴⁸ Europeiska kommissionen, En EU-budget för framtiden: Factsheet - Vad är InvestEU-programmet? 2018.

⁴⁹ Europeiska kommissionen. EU budget for the future – Factsheet: Reform support programme. 2018.

⁵⁰ Europeiska kommissionen, En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum: Politisk not inför Europeiska rådets möte Juni 2018. 2018.

⁵¹ Europeiska rådet och den Europeiska unionens råd, Den europeiska planeringsterminen. 2018.

⁵² Ibid.

⁵³ Europeiska kommissionen, En budget för framtiden: Regional Utveckling och Sammanhållning. 2018.

nästkommande 12–18 månader.⁵⁴ För Sveriges del var rekommendationen från kommissionen 2018 att ta itu med hushållens höga skuldsättning, med andra ord inte kopplat till lokal- eller regional nivå.⁵⁵ Att en landspecifik rekommendation handlar om socialpolitiska frågor är dock inte ovanligt. T.ex. fick Finland 2018 rådet att se till att en förvaltningsreform genomfördes för att göra social- och hälsovårdstjänster mer kostnadseffektiva. Finland fick även rådet att förbättra incitamenten för arbetslösa och säkerställa att de har ”ändamålsenliga och välintegrerade tjänster”.⁵⁶

4.7 Den sociala resultattavlan

Tidigt 2018 presenterade kommissionen ett förslag om att inrätta en social resultattavla för att kunna mäta hur väl medlemsstaterna levererar på åtagandena i och med inrättandet av den sociala pelaren. Förslaget, som antogs av ministerrådet den 15 mars 2018, syftar till att upptäcka och bedöma omfattningen av strukturella problem relaterade till arbetsmarknaden och andra sociala frågor.

Uppföljningen sker genom att studera 12 indikatorer inom tre kategorier. Kategorierna är lika möjlighet och tillgång till arbetsmarknaden, dynamiska arbetsmarknader och rättvisa arbetsvillkor samt offentligt stöd/socialt skydd och inkludering. Utifrån dessa indikatorer kommer medlemsstaterna sedan att kategoriseras in i sju grupper, baserad på prestation. Dessa indikatorer låg delvis till grund för de landspecifika rekommendationerna 2018.

Sverige räknas, när den här rapporten skrivs, som näst bästa land, då Sverige på 10 indikatorer kategoriserades inom gruppen ”best performer” eller ”better than average” på tio indikatorer. Eurozonländer som Italien och speciellt Grekland ges låga poäng i alla kategorier och räknas som länder där situationen är kritisk.⁵⁷

⁵⁴ Europeiska kommissionen, EU:s landspecifika rekommendationer. 2019.

⁵⁵ Europeiska kommissionen, Recommendation for a Council Recommendation on the 2018 National Reform Programme of Sweden: and delivering a Council opinion on the 2018 Convergence Programme of Sweden. 2018.

⁵⁶ Europeiska kommissionen, Rekommendation till rådets rekommendation om Finlands nationella reformprogram 2018: med angivande av rådets yttrande om Finlands stabilitetsprogram. 2018.

⁵⁷ Europeiska kommissionen, The Social Scoreboard. 2018.

5. Slutsats

I denna rapport har den sociala pelarens innehåll och dess förväntade roll i nästkommande programperiod kartlagts. Den sociala pelaren kan enklast förklaras som ett politiskt program med 20 principer och rättigheter inom arbetsmarknad, rättvisa och social trygghet.

Den sociala pelaren är också en fråga som splittrar de svenska EU-parlamentarikerna. Splittringen handlar om värnandet av subsidiaritetsprincipen och det mest använda argumentet mot ökad EU-lagstiftning på det sociala området är att det kan hota den svenska modellen.

Som visat i föregående kapitel är den sociala pelaren inbäddad i fonder och program i kommissionens förslag till långtidsbudget 2021–2027. Det centrala i kommissionens förslag är att stärka humankapitalet i EU och på så sätt stärka EU-medborgarnas ställning på arbetsmarknaden som i sin tur anses leda till förbättrade levnadsvillkor. Som nämnt, när SKL:s position redogjordes, ligger huvudansvaret för att arbeta med flera av dessa socialpolitiska frågor på lokal- och regional nivå. Lokal- och regional nivå har därför en stor roll i implementeringen av den sociala pelaren.

Den allra största budgetposten som har en tydlig koppling till den sociala pelaren är ESF+. Som tidigare nämnt vill den förra regeringen minska anslagen till sammanhållningspolitiken. Hur den framtida svenska regeringen kommer att agera i frågan återstår att se. Region Värmland, som ingår i Norra Mellansverige, tillsammans med Region Dalarna och Region Gävleborg, har delgivit sina synpunkter till regeringen att man är positiva till kommissionens förslag till sammanhållningspolitik och till skrivelser om jämställdhet, lika möjligheter och icke-diskriminering, som är kopplade till den sociala pelaren, i förslaget till ESF+.⁵⁸ Att värna om anslagen till sammanhållningspolitiken och påminna regeringen om att de behövs för att lokal- och regional nivå ska kunna bidra till implementeringen av den sociala pelaren är centralt.

⁵⁸ Norra mellansverige, Positionspapper om sammanhållningspolitiken 2021-2027. Norra mellan Sveriges (Region Dalarna, Region Gävleborg och Region Värmland) samlade synpunkter på EU-kommissionens förslag om sammanhållningspolitiken för perioden 2021-2027. 2018.

Det är, när den här rapporten skrivs, inte klart exakt hur kopplingen mellan den europeiska planeringsterminen, de landspecifika rekommendationerna och ESF+ kommer att utformas under nästa programperiod, eller huruvida de kan påverka lokal- och regional nivå. Att Sverige, precis som Finland fick i år, i framtiden kan få landspecifika rekommendationer där huvudansvaret ligger på lokal- eller regional nivå kan inte uteslutas. Sveriges kommuner och regioner har därmed en central roll i att kunna leva upp till det åtagande som gjordes i och med inrättandet av den sociala pelaren.

Referenser

Arbetsmarknadsutskottet, Arbetsmarknadsutskottets utlåtande 2017/18:AU11: Subsidiaritetspövning av kommissionens direktivförslag om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska Unionen, 2017, <https://data.riksdagen.se/fil/8AF560C4-4E2E-4ABE-BF6A-C6C6422C10B2> (hämtad 2019-01-10)

Björk, Högern skräms av de sociala frågorna. ETC Debatt (2018-05-17). <https://www.etc.se/ekonomi/hogern-skräms-av-de-sociala-frågorna> (hämtad 2019-01-09)

Europaparlamentet, Briefing EU legislation in progress: A new directive on work life balance. 2018, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614708/EPRS_BRI\(2018\)614708_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614708/EPRS_BRI(2018)614708_EN.pdf) (hämtad 2019-01-10)

Europaparlamentet, Legislative train schedule: Access to social protection for all, 2018, <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-deeper-and-fairer-internal-market-with-a-strengthened-industrial-base-labour/file-social-protection> (hämtad 2019-01-11)

Europaparlamentet: Legislative train schedule: Refit revision of the written statement directive, 2017, [http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-deeper-and-fairer-internal-market-with-a-strengthened-industrial-base-labour/file-more-transparent-and-predictable-working-conditions-\(written-statement-\)](http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-deeper-and-fairer-internal-market-with-a-strengthened-industrial-base-labour/file-more-transparent-and-predictable-working-conditions-(written-statement-)) (2019-01-12).

Europaparlamentet, Legislative Train Schedule: Social Fairness Package, 2019, <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-deeper-and-fairer-internal-market-with-a-strengthened-industrial-base-labour/package-social-fairness-package> (hämtad 2019-01-07)

Europaportalen, Sverige och Ungern gick emot arbetsmarknadsbyrå, 2018, <https://www.europaportalen.se/content/arbetsmarknadsministern-kritisk-till-riksdagens-beslut> (hämtad 2019-01-07)

Europeiska kommissionen, Diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension, 2017, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_sv.pdf (hämtad 2018-12-07)

Europeiska kommissionen, Employment, Social Affairs and inclusion: online consultation, 2018,

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1235> (hämtad 2018-12-06)

Europeiska kommissionen, En EU-budget för framtiden: En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum, 2018. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-proposals-modern-eu-budget-may2018_sv_0.pdf (hämtad 2019-01-07)

Europeiska kommissionen, EU budget for the future – Investing in people factsheet. https://ec.europa.eu/commission/publications/investing-people_en (hämtad 2018-01-16)

Europeiska kommissionen, En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum: Flerårig budgetram 2021-2027, 2018. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c2bc7dbd-4fc3-11e8-be1d-01aa75ed71a1.0013.02/DOC_1&format=PDF (hämtad 2018-01-07)

Europeiska kommissionen, En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum: Politisk not inför Europeiska rådets möte Juni 2018, 2018. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/euco-budget-booklet-june2018_sv.pdf (hämtad 2019-01-09)

Europeiska kommissionen, EU budget for the future – Factsheet: Reform support programme, 2018. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-may2018-reform-support-programme_en.pdf (hämtad 2019-01-16)

Europeiska kommissionen, EU budget for the future: Factsheet – European social fund plus & European globalisation adjustment fund, 2018. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-may2018-social-globalisation-funds_en.pdf (hämtad 2019-01-16)

Europeiska kommissionen, En EU-budget för framtiden: Regional Utveckling och Sammanhållning, 2018. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-may2018-new-framework-glance_sv.pdf (hämtad 2019-01-06)

Europeiska kommissionen, En EU-budget för framtiden: Vad är InvestEU-programmet? https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-june2018-what-is-investeu_sv.pdf (hämtad 2019-01-16)

Europeiska kommissionen, Europeiska pelaren för sociala rättigheter, 2017, <https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic->

[and-monetary-union/european-pillar-social-rights_sv#background](https://ec.europa.eu/economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_sv#background)

(hämtad 2018-12-05)

Europeiska kommissionen, Factsheet: A new start to support work-life balance for parents and carers, 2018, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1311&langId=en> (hämtad 2019-01-08)

Europeiska kommissionen, EU:s landspecifika rekommendationer, 2019. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-timeline/eu-country-specific-recommendations_sv (hämtad 2019-01-09)

Europeiska kommissionen, Pressmeddelande: EU-kommissionen antar förslag om Europeiska arbetsmyndigheten och tillgång till socialt skydd, 2018. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-1624_sv.htm (hämtad 2018-01-10)

Europeiska kommissionen, 20 principer i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, 2017, https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv (hämtad 2018-12-10)

Europeiska kommissionen, Rekommendation till rådets rekommendation om Finlands nationella reformprogram 2018: med angivande av rådets yttrande om Finlands stabilitetsprogram. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2018-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-finland-sv.pdf (hämtad 2019-01-09)

Europeiska kommissionen, Recommendation for a Council Recommendation on the 2018 National Reform Programme of Sweden: and delivering a Council opinion on the 2018 Convergence Programme of Sweden, 2018. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2018-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-sweden-en.pdf (hämtad 2019-01-09)

Europeiska kommissionen, Romförklaringen, 2017, http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-17-767_sv.htm (2018-12-07)

Europeiska kommissionen, Socialt toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt – faktablad, 2017, https://ec.europa.eu/commission/publications/social-summit-fair-jobs-and-growth-factsheets_sv (hämtad 2018-12-05)

- Europeiska kommissionen, The Social Scoreboard, 2018.
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1196&newsId=9163&furtherNews=yes> (hämtad 2019-01-09)
- Europeiska kommissionen, Vitbok om EU:s framtid och vägen dit: Tankar och scenarier för EU-27, 2017,
https://ec.europa.eu/commission/future-europe/white-paper-future-europe-and-way-forward_sv (hämtad 2018-12-06)
- Europeiska kommissionen, Vitbok om EU:s framtid: Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025, 2017, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/vitbok_om_eu_s_framtid_sv.pdf (hämtad 2018-12-07)
- Europeiska rådet och den Europeiska unionens råd, Den europeiska planeringsterminen, 2018.
<https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/european-semester/> (hämtad 2019-01-09)
- Europaportalen, Öväntat politiskt stöd för socialt protokoll i EU, 2017.
<https://www.europaportalen.se/2017/01/ovantat-politiskt-stod-socialt-protokoll-i-eu> (hämtad 2018-01-16)
- Europeiska unionens råd, Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council 06-07/12/2018. 2018.
<https://www.consilium.europa.eu/sv/meetings/epsco/2018/12/06-07/> (hämtad 2019-01-08)
- Fjellner, M: Den sociala spelaren bär bort den svenska modellen, Dagensarena Debatt (2018-12-11) <http://www.dagensarena.se/opinion/m-den-sociala-pelaren-bar-bort-fran-den-svenska-modellen/> (hämtad 2019-01-10)
- Hökmark, Löfvens misstag hotar den svenska välfärden, Expressen Debatt (2018-11-28).
<https://www.expressen.se/debatt/lofvens-misstag-hotar-den-svenska-valfarden/> (hämtad 2019-01-10)
- Norra mellansverige, Positionspapper om sammanhållningspolitiken 2021-2027. Norra mellan Sveriges (Region Dalarna, Region Gävleborg och Region Värmland) samlade synpunkter på EU-kommissionens förslag om sammanhållningspolitiken för perioden 2021-2027. 2018.
- Regeringskansliet, Faktapromemoria 2017/18:FPM137: Förordning om Europeiska socialfonden plus (ESF+). 2017.
<https://data.riksdagen.se/fil/F64F48F5-962C-4A38-AE86-92792EDDBFEA> (hämtad 2019-01-09)

Regeringskansliet, Faktapromemoria 2017/18: FPM68: Rådsrekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare, 2017, <https://data.riksdagen.se/fil/1A052E9D-CD9B-467E-820B-F297A64BAF66> (hämtad 2019-01-08)

Regeringskansliet, Viktigt steg mot mer socialt Europa, 2017, <https://www.regeringen.se/debattartiklar/2017/11/viktigt-steg-mot-mer-socialt-europa/> (hämtad 2019-01-07)

Sveriges kommuner och Landsting (SKL), På gång inom EU våren 2019, 2019. <https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-711-4.pdf?issuusl=ignore> (hämtad 2019-01-09)

Sveriges kommuner och Landsting (SKL), Yttrande över EU-kommissionens initiativ till En europeisk pelare för sociala rättigheter, 2016. <https://skl.se/download/18.100d980c1583d9e08fe7a994/1479743597261/SKL-16-04803-YTTR-Europeisk%2Bpelare.pdf> (hämtad 2019-01-15)

Ulvskog, Nej Sverige säljer inte ut sitt självbestämmande, Expressen Debatt (2018-12-05) <https://www.expressen.se/debatt/nej-sverige-saljer-inte-ut-sitt-sjalvbestammande-/> (hämtad 2019-01-10)